

Datum
2020-02-07Dnr
229/2019
Er beteckning
U2019704190/SUtbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Möjlighet till betyg från årskurs 4

Sammanfattning

IFAU tycker att ett genomförande av föreliggande förslag bör avvakta utvärdering av pågående försök. Under förutsättning att en analys av effekterna på elevresultat av pågående försök inte visar på negativa effekter av betygsättning stöder IFAU förslaget att beslut om betygsättning i årskurs 4 och 5 delegeras till rektorer

IFAU anser dock att någon form av geografisk eller annan begränsning för när skolor får införa betyg och om de i så fall får ersätta de individuella utvecklingsplanerna är önskvärd för att möjliggöra utvärdering av effekter av frivillig betygsättning och former för återkoppling.

Invänta utvärderingen av försöksverksamheten

- Skollagen slår fast att skolan ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. IFAU delar bedömningen som framförs i föreliggande promemoria att det är brist på tydlig vetenskaplig evidens vad det gäller effekter av betyg i tidig ålder. IFAU anser därför att föreliggande förslag bör genomföras på ett sätt som möjliggör effektutvärdering av dels frivilliga betyg, dels individuella utvecklingsplaner. Någon form av geografisk eller annan begränsning för när skolor får införa betyg och om de i så fall får ersätta de individuella utvecklingsplanerna skulle kunna öka utvärderingsbarheten.
- Det pågår redan en försöksverksamhet med betyg från årskurs 4. Även om IFAU generellt är positivt inställt till försöksverksamheter i skolan, har myndigheten i tidigare remissvar ifrågasatt värdet av försöket. Skälet är att försöket genomförts på ett sätt som inte ger goda förutsättningar att dra lärdom om effekter på elevernas lärande, vare sig det gäller generella effekter, fördelningseffekter eller effekter för elever på skolor som frivilligt infört betyg i lägre årskurser.
- Trots de invändningar som finns mot den pågående försöksverksamheten med betyg från årskurs 4 anser IFAU att det är önskvärt att man innan man implementerar förslaget om möjlighet till betyg i de lägre årskurserna först inhämtar de kunskaper och erfarenheter som finns från försöket. Man skulle exempelvis kunna analysera hur resultaten i nationella prov har förändrats mellan årskurs 3 och 6 för de skolor som infört betyg från årskurs 4, i förhållande till förändringen av provresultat på liknande skolor som inte har infört betyg. Även om nuvarande försöksverksamhet bara omfattar ett

selekerat och litet urval av skolor skulle en sådan analys kunna ge en fingervisning av effekterna av att införa betyg både i genomsnitt och för olika grupper av elever. Bla skulle man kunna undersöka om förekomsten av betyg särskilt missgynnar svaga elevgrupper och därmed studera hypotesen som framförs i promemorian om att skolor som frivilligt inför tidiga betyg torde ha förutsättningar att förebygga och undvika eventuellt negativa konsekvenser. Skulle en sådan analys tyda på stora negativa effekter av betygsättning ställer sig IFAU tveksamt till att införa frivilliga betyg från årskurs 4.

Vikten av insamlade data

- IFAU vill i detta sammanhang lyfta fram att trovärdiga effektutvärderingar av olika åtgärder och reformer i skolan, såsom den pågående försöksverksamheten och den föreslagna frivilligheten i tidig betygsättning, förutsätter att elevers kunskapsutveckling kan följas genom skolgången. Förutsättningarna för effektutvärdering skulle kunna förbättras avsevärt om detaljerad information på elevnivå om resultat i form av provpoäng, och inte bara som idag provbetyg, på nationella prov i årskurs 3, 6 och 9 samlades in nationellt. För att informationen skall vara heltäckande och representativ fordras att också ersättningsprov, när ordinarie prov har läckt, samlas in på samma sätt som ordinarie prov. IFAU yrkar därför på att Skolverket får ett förtydligt uppdrag om att samla in provpoäng för så väl ordinarie som ersättningsprov.

I detta ärende har generaldirektören Maria Hemström Hemmingsson beslutat. Docent Anna Sjögren har varit föredragande. I handläggningen har också Björn Öckert deltagit.

Maria Hemström Hemmingsson

Anna Sjögren